02/11/2025

Ομιλία Αιτωλίας και Ακαρνανίας Δαμασκηνού για τις μεταμοσχεύσεις σε εκδήλωση του Ιατρικού Συλλόγου Αγρινίου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αιτωλίας και Ακαρνανίας

«Με αίσθημα ευθύνης και επίγνωσης η Εκκλησία αντιμετωπίζει τις μεταμοσχεύσεις, υπό το πρίσμα της θεολογίας της και της ποιμαντικής εμπειρίας της. Επίσης, επικροτεί ό,τι είναι συμβατό με την αιώνια αλήθεια της και απορρίπτει ό,τι την προσβάλλει. Κυρίως, όμως, συμπαραστέκεται στον πάσχοντα άνθρωπο και συμβάλλει στην επίλυση των προβλημάτων του με φιλάνθρωπη διάθεση. Οπωσδήποτε η δίψα για ζωή είναι βαθιά ανθρώπινη και ριζωμένη στην ύπαρξή μας. Αυτόν τον πόθο η Εκκλησία τον κατανοεί και τον σέβεται. Γι' αυτό και πιστεύει ότι οι μεταμοσχεύσεις αποτελούν μοναδικό ευεργέτημα και θεία ευλογία για όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές στην μεταμοσχευτική διαδικασία, δηλαδή τον λήπτη, τον δότη και τους οικείους τους», **ανέφερε μεταξύ άλλων ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνός, κατά την ομιλία του στην εκδήλωση, με θέμα: «Δωρεά Οργάνων – Μια**

συζήτηση που πρέπει να γίνει».

Ο Ιατρικός Σύλλογος Αγρινίου, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Εθελοντών Αιμοδοτών και Δωρητών Οργάνων Σώματος Ν. Αιτωλοακαρνανίας, στο πλαίσιο της Πανελλήνιας Ημέρας Δωρεάς Ιστών και Οργάνων Σώματος, πραγματοποίησε το απόγευμα του Σαββάτου, 1 Νοεμβρίου 2025, την εν λόγω εκδήλωση, στην Αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου Αγρινίου.

Ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ) έχει θεσπίσει την 1η Νοεμβρίου ως την «Πανελλήνια Ημέρα Δωρεάς Οργάνων και Μεταμοσχεύσεων». Η ημέρα αυτή είναι αφιερωμένη στη μνήμη των αποβιωσάντων και ζώντων δοτών οργάνων και ιστών, αλλά και στην ενημέρωση και αφύπνιση της κοινωνίας, γύρω από τη δωρεά οργάνων – μια πράξη που συμβολίζει την ανώτερη μορφή ανθρωπιάς και

ανιδιοτελούς προσφοράς.

Εκτός από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνό στην εκδήλωση μίλησαν ο κ. Ανδρέας Ηλιάδης, Διευθυντής ΕΣΥ, Εντατικολόγος, Υπεύθυνος ΜΕΘ Παίδων, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Πατρών και η κα Ειρήνη Σαββιδάκη, Διευθύντρια Μονάδας Τεχνητού Νεφρού Νοσηλευτική Μονάδα Αγρινίου του Γενικού Νοσοκομείου Αιτωλοακαρνανίας, Νεφρολόγος.

Ακολουθεί η ομιλία του Μητροπολίτου Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνού:

«Αν ήθελε κανείς να διερευνήσει τις πρακτικές της αγάπης, αν επιχειρούσε να ψηλαφήσει τα όρια της θυσίας, αν δοκίμαζε να προσπελάσει τα σύνορα της προσφοράς, είναι βέβαιο ότι η παρούσα εκδήλωση θα αποτελούσε έναν σημαντικό σταθμό στην αναζήτησή του. Και τούτο διότι θα ανακάλυπτε το ισχυρό κίνητρο και το βασικό χαρακτηριστικό των δωρητών αίματος, ιστών ή οργάνων, πουείναι η ανιδιοτελής και ολοκληρωτική αγάπη.

Η σημερινή εορτή της Εκκλησίας μας αποτελεί αγαθή συγκυρία, διότι οδηγεί την σκέψη μας στο μοναστήρι των Αγίων Αναργύρων Βεροίας. Εκεί υπάρχει μία χαρακτηριστική αγιογραφία, που απεικονίζει την μεταμόσχευση ποδιού από τους Αγίους Αναργύρους, Κοσμά και Δαμιανό. Περί το 400 μ.Χ. ακρωτηρίασαν το κάτω άκρο ενός άνδρα, που έπασχε από γάγγραινα και το αντικατέστησαν με το πόδι ενός Άραβα, ο οποίος μόλις είχε πεθάνει. Το ιατρικό περιοδικό Spectrum της εταιρείας “Pfizer” ανακάλυψε ότι σε διάφορα μουσεία και Εκκλησίες της Ευρώπης υπάρχουν περισσότεροι από 1.500 ζωγραφικοί πίνακες της Αναγέννησης, οι οποίοι απεικονίζουν αυτό το γεγονός. Εικόνες, μάλιστα, του θαύματος του «*Μαύρου Ποδιού*» μπορούμε να βρούμε στις πρώτες σελίδες των περισσοτέρων κλασσικών βιβλίων, τα οποία αφορούν στην μεταμόσχευση. Πρόκειται, βέβαια, για θαύμα των ιατρών αγίων Αναργύρων που απηχεί το ήθος και φανερώνει τη θέση της Εκκλησίας μας στο θέμα των μεταμοσχεύσεων από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες.

Σήμερα οι μεταμοσχεύσεις αποτελούν μία πρωτοποριακή μέθοδο της παρεμβατικής Ιατρικής και διεκδικούν το μέλλον της Χειρουργικής. Τα ηθικά διλήμματα, όμως, που εγείρονται κάποιες φορές, φαίνεται να είναι πολυπλοκότερα ακόμα και από αυτήν την επαναστατική τεχνική τους. Και τούτο διότι οι μεταμοσχεύσεις αφορούν στο μυστήριο της ζωής και του θανάτου, εγγίζοντας το ιερό της ψυχοσωματικής συμφυΐας του ανθρώπου.

Επιχειρώντας κανείς να περιχαράξει την ηθική και τη δεοντολογία στην πρακτική των μεταμοσχεύσεων, βρίσκεται να σχοινοβατεί ανάμεσα στα δυσπροσδιόριστα όρια της αυτοπροσφοράς, της αυτοθυσίας και της ευθανασίας. Μπροστά σ’ αυτήν την πολύπλοκη πραγματικότητα, στα νέα πρωτόγνωρα δεδομένα και τα καινοφανή ηθικά προβλήματα που απορρέουν, η Εκκλησία παίρνει θέση.

Με αίσθημα ευθύνης και επίγνωσης αντιμετωπίζει τις μεταμοσχεύσεις υπό το πρίσμα της θεολογίας της και της ποιμαντικής εμπειρίας της. Επίσης, επικροτεί ό,τι είναι συμβατό με την αιώνια αλήθεια της και απορρίπτει ό,τι την προσβάλλει. Κυρίως, όμως, συμπαραστέκεται στον πάσχοντα και συμβάλλει στην επίλυση των

προβλημάτων του με φιλάνθρωπη διάθεση.

Οπωσδήποτε η δίψα για ζωή είναι βαθιά ανθρώπινη και ριζωμένη στην ύπαρξή μας. Αυτόν τον πόθο η Εκκλησία τον κατανοεί και τον σέβεται. Γι’ αυτό και πιστεύει ότι οι μεταμοσχεύσεις αποτελούν μοναδικό ευεργέτημα και θεία ευλογία για όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές στην μεταμοσχευτική διαδικασία, δηλαδή τον λήπτη, τον δότη και τους οικείους τους.

Πρωτίστως, η μεταμόσχευση αποτελεί ανεκτίμητο δώρο για τον λήπτη , ο οποίος βιώνει την μακάβρια προοπτική του θανάτου και απεγνωσμένα στηρίζει την ελπίδα του στην ανεύρεση μοσχεύματος. Και όταν τελικά ο λήπτης μπορέσει να οικοδομήσει την ζωή του εκ νέου από τα ερείπια, από τα «απομεινάρια» της ζωής κάποιου άλλου, αυτό είναι μία ύψιστη δωρεά! Η παράταση της ζωής, λοιπόν, και η ανατολή μιας καινούργιας ελπίδας είναι η πρώτη ευεργεσία για τον μεταμοσχευμένο, όχι όμως και η μοναδική, αφού τού δίνεται και μια ευκαιρία πνευματικής ωφέλειας: Έχοντας την αίσθηση ότι ζει από τον θάνατο και την αγάπη κάποιου συνανθρώπου του, βιώνει τη δια βίου ευγνωμοσύνη προς τον δότη και τον γιατρό του και προσεύχεται διαπύρως για αυτούς.

Ευεργετημένος, όμως, αποδεικνύεται και ο δότης, αυτός που δωρίζει ζωή, με διάθεση αγνής αυτοπροσφοράς. Το βεβαιώνει και η Αγία Γραφή με το «*Μακάριον ἐστί διδόναι μάλλον ἤ λαμβάνειν*» (*Πρ.* 20:35). Η έγνοια του να σκέπτεται τους ασθενείς συνανθρώπους του και η επιθυμία του να προσφέρει ό,τι πιο πολύτιμο και συνάμα ό,τι πιο δικό του έχει -το ίδιο του το σώμα- αποτελεί την ύψιστη έκφραση αγάπης. Ο Αββάς Αγάθων έλεγε: «*Τέλεια αγάπη είναι να βρω έναν λεπρό στο δρόμο μου, να τού δώσω ευχαρίστως το γερό μου σώμα, και αν είναι δυνατόν να πάρω το δικό του*». Η δωρεά οργάνων αποτελεί έμπρακτη απόδειξη αγάπης, αλληλεγγύης και ανθρωπιάς.

Ο δότης κάνει μία ανυπολόγιστης αξίας προσφορά, είτε βρίσκεται στην ζωή, είτε όταν, συνειδητά, συναινεί για τη διάθεση του σώματός του μετά θάνατον, για την οποία προσφορά, βέβαια, ουδέποτε θα δεχθεί λόγια ευγνωμοσύνης. Άρα, η πράξη του αυτή χαρακτηρίζεται από ανιδιοτέλεια και αγνό ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο. Ταυτόχρονα, μαρτυρεί και την εμπιστοσύνη του στους γιατρούς και τους οικείους του, αφού τους εκχωρεί το δικαίωμα να αποφασίσουν εκείνοι για τη διάθεση των οργάνων του. Η εμπιστοσύνη αυτή έχει απροσμέτρητη ηθική αξία. Από την άλλη, επιφορτίζει την κοινωνία με την τεράστια υποχρέωση να προστατεύει νομοθετικά και πρακτικά αυτή την εμπιστοσύνη από κάθε μορφής ασυνειδησία, χρησιμοθηρία ή χρηματική εκμετάλλευση. Να εξασφαλίσει, επίσης, την επιστημονική αρτιότητα, την ενημέρωση και κατάρτιση των γιατρών και των φορέων, ώστε ο δότης να μην πέσει θύμα συμφερόντων, ασέβειας ή επιστημονικής ανεπάρκειας.

Ας έλθουμε, όμως, και στους οικείους του δότη. Σύμφωνα με στατιστικές είμαστε ο μόνος λαός στην Ευρώπη που δίνουμε πιο εύκολα δικό μας μόσχευμα στον συγγενή μας, παρά το δικό του σε κάποιον άγνωστο. Τέτοιοι είναι οι συγγενικοί δεσμοί στον ευλογημένο τόπο μας! Για τους συγγενείς η ζωή του δότη έχει μεγαλύτερη αξία από ό,τι για τον ίδιο. Με δεδομένη την συγγενική αγάπη, η απόφαση της δωρεάς του σώματος κάποιου άλλου μπορεί να είναι δυσβάσταχτη. Το δίλημμα για την ζωή ή τον θάνατο του ανθρώπου τους είναι συγκλονιστικό! Γι’ αυτό η ευλογία που προκύπτει για τους οικείους, δεν είναι υποδεέστερη εκείνης που θα λάβει ο δότης.

Βέβαια, οι οικείοι μπορούν να έχουν και μία πρόσθετη πνευματική ευκαιρία: Να δέχονται την ευγνωμοσύνη του λήπτη και να αναπτύσσουν μαζί του σχέση αμοιβαίας αγάπης, ουσιαστικότερης, κάποιες φορές, και από τον συγγενικό δεσμό, καθώς στο μέχρι πρότινος άγνωστο πρόσωπο του λήπτη βλέπουν να διασώζεται κάτι από τον δικό τους άνθρωπο.

Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι η δωρεά οργάνων συνιστά πράξη μεγάλου ανθρωπισμού. Κανείς δεν μπορεί να μένει απαθής μπροστά στο δράμα των ασθενών, που περιμένουν καρτερικά τον σωτήριο δότη. Ωστόσο, όσο πιο ιερή είναι μια πράξη, τόσο μεγαλύτερη βεβήλωση αποτελεί η προσβολή της. Αυτός είναι και ο λόγος της κύριας δυσκολίας των μεταμοσχεύσεων και κάποιων επιφυλάξεων που διατηρεί για το θέμα αυτό η Εκκλησία μας.

Η πρώτη και σημαντικότερη επιφύλαξη της Εκκλησίας αφορά στο **ενδεχόμενο της διαπιστώσεως εγκεφαλικού θανάτου του δότη χωρίς την ακριβή τήρηση των διεθνώς προβλεπομένων κριτηρίων.** Όσο ευγενές κι αν είναι το κίνητρο της σωτηρίας ενός ανθρώπου, κανείς δεν έχει το δικαίωμα να επισπεύδει τον θάνατο κάποιου άλλου. Οι τελευταίες ώρες της ζωής ενός

ανθρώπου έχουν ιδιαίτερη αξία και, ίσως, μεγαλύτερη από άλλες στιγμές της ζωής του, γιατί η ψυχή εκείνη την ώρα κρίνεται. Για τον λόγο αυτό η Εκκλησία ζητάει νομικές και πρακτικές εγγυήσεις, προτρέποντας τον Εθνικό Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων να μην συναντά τον άνθρωπο μόνο στο κρεβάτι του λήπτη,αλλά να προστατεύει και τον δότη. Η προστασία και ο σεβασμός του δότη θα δημιουργήσουν κλίμα εμπιστοσύνης.

Κι άλλα, όμως, προβλήματα αναφύονται και χρήζουν αντιμετώπισης. Για παράδειγμα, το **εμπόριο οργάνων** και η **παραβίαση της λίστας αναμονής** ληπτών με διαχωριστικά κριτήρια που ευνοούν ευπόρους και επωνύμους, καθιστούν αδήριτη την ανάγκη συνεχούς εγρήγορσης όλων των εμπλεκομένων στη διαδικασία των μεταμοσχεύσεων. Ηθικά προβλήματα εγείρουν και οι **περιπτώσεις κλωνοποίησης ιστών και οργάνων**, όπως και η **«εικαζομένη συναίνεση» του δότη,** όταν δηλαδή αφαιρούνται όργανα από εγκεφαλικά νεκρό άνθρωπο, χωρίς ο ίδιος να έχει συγκατατεθεί ρητά όντας εν ζωή και αυθαίρετα εικάζεται η συναίνεσή του από τους οικείους του.

Για την ενδελεχή μελέτη και την αντιμετώπιση όλων των ανωτέρω προβλημάτων η Εκκλησία έχει συστήσει «**Επιτροπή Βιοηθικής**», η οποία αποτελείται από μία επίλεκτη ομάδα επιστημόνων, με έργο να αποφαίνεται επί θεμάτων που επίμονα ζητούν την ξεκάθαρη και επιστημονικά κατοχυρωμένη άποψη της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η Επιτροπή έχει, ήδη, κυκλοφορήσει έναν σχετικό τόμο με τίτλο « ***Εκκλησία και Μεταμοσχεύσεις***».

Στις μέρες μας, βλέποντας την μεγάλη ανάγκη για εξεύρεση μοσχευμάτων, ακούμε συχνά για εκστρατείες ενημέρωσης. Ωστόσο, η ορθόδοξη θεολογική άποψη θέτει ως πρώτιστο μέλημα **την αφύπνιση της αγάπης**. Και αυτή η αφύπνιση δεν επιτυγχάνεται απλά με ενημέρωση, αλλά κυρίως με ενεργοποίηση των πιστών να γίνουν δότες οργάνων. Ο δότης προσφέρει μόσχευμα, γιατί αγαπά. Αυτή η προσφορά είναι θησαυρός, που τον συνοδεύει και μετά θάνατον. Όσο περισσότερο ζούμε εντός της Εκκλησίας και κατά το πρότυπο της Τριαδικής ενότητας, τόσο η ανάγκη της εν Χριστώ προσφοράς γίνεται επιτακτική. Υπό την έννοια αυτή οι μεταμοσχεύσεις αποτελούν ευλογία. Και η Εκκλησία με τις κατάλληλες προϋποθέσεις ευλογεί τις μεταμοσχεύσεις και τις δωρεές οργάνων, όταν διέπονται από ειλικρινή διάθεση αυτοπροσφοράς, από αγνά κίνητρα θυσιαστικής αγάπης για τον συνάνθρωπο και κατά συνέπεια αποτελούν ευκαιρία «μετάγγισης» πνευματικού ήθους στην κοινωνία. Δεν πρέπει, άλλωστε, να λησμονούμε ότι η πνευματική ζωή της Εκκλησίας μας θεμελιώνεται σε μια «μετάγγιση» θεϊκού αίματος και μια «μεταμόσχευση» θεϊκού σώματος στην ανθρώπινη υπόσταση.

Με αυτές, τις λίγες σκέψεις γύρω από ένα δύσκολο θέμα, και με πατρική αγάπη συγχαίρω όλους τους διοργανωτές της σημερινής εκδήλωσης και τους συμμετέχοντες και σάς απευθύνω εγκάρδιες ευχές και ευλογίες για ευόδωση των

φιλάνθρωπων στόχων σας.

Σας ευχαριστώ!»

ΔΗΜΟΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ
Γραφείο Τύπου Ι.Μ.Α.Α.

ΔΗΜΟΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ
© Γραφείο Τύπου Ι.Μ.Α.Α.

© Γραφείο Τύπου Ι.Μ.Α.Α.

© Γραφείο Τύπου Ι.Μ.Α.Α.

ΔΩΡΕΑ ΟΡΓΑΝΩΝ
ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ-
ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ Η ΕΠΑΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΠΑΛΙ ΖΩΗ ...ΕΛΥΤΗΣ
ΕΣΥ ΤΙ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙΣ;
Γραφείο Τύπου Ι.Μ.Α.Α.

Γραφείο Τύπου Ι.Μ.Α.Α.

Τα διαμάντια δεν πρέπει να θάβονται αλλά
να συνεχίζουν να λάμπουν σε άλλες ζωές
© Γραφείο Τύπου I.M.A.A.

ΔΗΜΟΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ
© Γραφείο Τύπου I.M.A.A.

Γραφείο Τύπου Ι.Μ.Α.Α.